

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. VIII. Vtrum liceat aliquid addere verbis, in quibus consistit forma
Sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

ARTICVLVS VIII.

Virum liceat aliquid addere verbis, in quibus consistit forma Sacramentorum?

66.

Resp. neg.

NEGAT; & docet tria. 1. si quis formam aliquid addendo vel ab ea tollendo intendat inducere ritum, quem non recipiat Ecclesia, non videtur perfici Sacramentum. 2. si qualibet adiectione, ablatione, mutatione materialium verborum, seu soni materialis, tollatur debitus verborum sensus, seu recedatur à sensu formae à Christo institutae, non conficitur Sacramentum. 3. si verò mutatio quae in verbis contingit, non tollat debitum eorumdem sensum, ita ut non obstante adiectione, detractioe &c. remaneat formalis sensus verborum, prout ad rationem formae requiritur, non tollitur veritas Sacramenti: quod etiam in materia est videre, cuius accidentaliter variatio non vitiat formam, nec valorem eiusdem tollit. 2. & 3. dictum satis patet ex articulo precedenti.

Coroll. 1.
Verborum transpositio quando officiat veritati Sacramenti.

67.

Ex quibus patet 1. quandonam transpositio verborum officiat veritati Sacramenti, quando verò non: quod docet D. Tho. responsione ad 3. si enim transpositio relinquat eum verborum sensum, quem exigit forma Sacramenti, non reddit Sacramentum inualidum & nullum; ut si quis dicat: *hoc est meum corpus*: si verò ex verborum transpositione oriatur diuersus sensus, non conficitur Sacramentum; ut si dicatur, *hoc corpus est meum*. Ratio discriminis est, quòd in priori propositione nomen, *corpus*, solum materialiter transponatur, remanet eodem modo se habendi ad copulam, & relicta eadem propositionis significatione in posteriori verò longè aliter se habeat respectu copulae, cum sit propositionis subiectum, & inducat alium propositionis sensum, scilicet quòd corpus iam existens sub specie panis sit corpus Christi, quod falsum est.

Coroll. 2.
De verborum interruptione.

68.

Patet 2. quod eadem responsione habetur, scilicet si tanta sit verborum interruptio, ut intentio pronuntiantis interrumpatur, seu moraliter loquendo verba posteriora cum prioribus non efficiant unam orationem, tolli veritatem Sacramenti: si verò sit parua, quae intellectum verborum non tollat, nihil obstat valori Sacramenti: ut si quis consecrans dicat: *hoc est cor*, & pra debilitate, vel alia de causa parum harena subiungat, *pro meum*, validè consecrat; cum morali hominum iudicio priora cum posterioribus coeant ad unam propositionem constandam, & non obstante tantilla interruptione verus sensus formae in animis audientium ingeneretur: si vero intermedio tempore volens ad alia se converterat, vel de aliis loquatur, non consecrat; cum eo casu communi iudicio ex prioribus verbis & posterioribus non censeatur constare una oratio.

Coroll. 3.
De additione ad formam.

69.

Patet 3. quòd quando alia verba adduntur formae, quae eiusdem formae verba solum accidentaliter determinant, & determinatio est vera, Sacramentum non vitietur: ut si quis baptizans dicat, *Ego te baptizo in nomine Patris ingenti, Filii geniti, & Spiritus sancti procedentis ab utroque*: validum conficit Sacramentum; quia per additionem nullo modo mutatur sensus formae à Christo institutae.

Coroll. 4.
De detractioe.

Ex eodem principio patet 4. detractioem aliquis vocis in forma minimè officere veritati Sacramenti, quando ea non obstante remanet idem formalis verborum sensus, seu qui necessarius est ad sensum formae retinendum; ut patet in forma

consecrationis Eucharistiae, in qua detractio particulae, *enim*, non efficit valori, nec reddit formam irritam, quia ea particula detracta remanet idem verborum sensus necessarius: nam licet illa propositio *hoc est enim corpus meum*, sit casualis, non verò illa, *hoc est corpus meum*; nihilominus posterior retinet sensum formae, quòd scilicet sub specie panis corpus Christi per consecrationem sit, seu ponatur, & proinde quantum ad id quod ad rationem formae exigitur, equivaleret priori.

Ex eodem principio patet 5. quòd forma sit valida, quando dictio loco alterius posita distinctè idem significat cum ea cui substituitur; ut si in forma baptismi loco *baptizo* ponatur *abluo*, *lavo*. Dico distinctè; quia si dictio supposita solum confusè alteri equivaleret, mutatio officit veritati Sacramenti, & forma redditur inualida. ut si quis dicat, *ego te baptizo in nomine Trinitatis*; inualidum est Sacramentum defectu legitimae formae, quia nomen, *Trinitas*, ex modo significandi, non ingenerat distinctum conceptum Patris, Filii, & Spiritus sancti: sed tantum trium personarum, quacumque illa sint. Idem sit iudicium de dictionibus quae non satis distinctè significant idem cum dictione vsurpata solita in forma ordinaria. Videndum ergo est num vox communi hominum iudicio saltem peritorum in ea materia, eundem ingeneret distinctum conceptum cum ea quae conuenit in forma vsurpatur.

Quod si vox substituta ambiguam habens significationem sumatur in illa significatione in qua constat forma, validè conficitur Sacramentum: licet enim ea vox multiplicem habeat significationem, ex adiunctis tamen si sufficienter determinatur ut sumatur in ea significatione, quam requirit forma Sacramenti, & eum sensum distinctè ingenerat in animis audientium iis circumstantiis, quibus pronuntiat. his positis

DVBIUM I.

Virum adiectio vel diminutio facta ex intentione ritum inducendi, qui non sit ab Ecclesia receptus, officiat veritati Sacramenti?

PLVRES sunt hac de sententia.

Prima asserit eo ipso quo minister addit aliquid formae non necessarium, volens inducere novum ritum & errorem in Ecclesia, Sacramentum nullo modo effici. videtur favere D. Thom. hic in corp. dicens, *Si intendat* (sc. minister Sacramenti) *per huiusmodi adiectionem, vel diminutionem alium ritum inducere, qui non sit ab Ecclesia receptus, non videtur perfici Sacramentum*, quia non videtur quòd intendat facere id quod facit Ecclesia. videtur etiam favere Gab. in 4. dist. 3. quest. unica art. 2. conclus. 5. tenent Rich. eadem dist. art. 2. quest. 3. Adri. quest. 2. de baptismo §. *Ad videndum*, & alij; ut si quis formae baptismi addat, & in nomine Beatae Virginis, putans id requiri ad valorem formae, & intendens hunc ritum in Ecclesia introducere.

Secunda sententia est Dominici Soto in 4. dist. 1. quest. 1. art. 8. docentis, si in mutatione formae significatio substantialis servetur, & error quem minister Sacramenti conatur inducere toleretur ab Ecclesia, huiusmodi mutationem nihil efficere veritati Sacramenti: si verò non toleretur, officere: quod etiam proportionem docet de materia Sacramentorum. Ratio illius est, quia si toleretur, minister

potest

potest velle quod vult Ecclesia: si verò ritus quem vult inducere non toleretur, intentio ministri non potest consistere cum eo quod intendit Ecclesia.

Tertia sententia est Bell. lib. 1. de Sacramentis cap. 11. §. Ideo animadvertendum est, & sequentibus; docetur, si quis conetur inducere nouum ritum essentiali respectu totius Ecclesiae Christi, non perfici Sacramentum defectu intentionis: si verò quis intendat inducere ritum, qui tantum respectu particularis Ecclesiae, quam putat falli, sit nouus, posse perfici Sacramentum non obstante tali adiectione &c. Verum videtur aliter dicendum, itaque

Dico quantumuis minister Sacramenti adiciat aliquid verbis formae communiter vsurpari solitae cum intentione nouum ritum inducendi, siue is toleretur, siue non, siue intendat inducere tanquam essentiali siue non, adiectio vel alia mutatio non officit veritati Sacramenti, si ea non obstante utatur forma à Christo instituta cum intentione saltē confusa faciendi quod Christus instituit, & quod facit vera Christi Ecclesia. Vt, si quis baptizet sub illa forma, *Ego te baptizo in nomine Patris omnipotentis & Filij sapientis & Spiritus sancti Paracleti*, item: *in nomine Patris ingeniti, Filij geniti, Spiritus sancti procedentis ab utroque*; existimans adiecta verba requiri ad formam substantiam & valorem, & quantum in se est volens in Ecclesiam inducere eam adiectionē tanquam necessariam ad rationē formae baptismi, non obstante huiusmodi adiectione cum praedicta opinione & intentione verum conficit Sacramentum, si per hanc formam intendat facere quod facit Ecclesia, vel quod Christus instituit. Idem dicendū si in eadem baptismi forma, haec verba adiciat, & in nomine D. V. existimans illa esse essentialia, & sine quibus Sacramentum non subsistat. Tenent Dur. dist. 3. quaest. 2. Suarez tomo 3. in 3. partem disp. 1. sect. 5. conc. 1. Vasquez disp. 129. cap. 6. num. 94. & cap. 7. Antequam probetur conclusio

Supponendum additamentum illud non necessarium non reddere formam à parte rei falsam: id enim in hoc dubio supponi debet, cum tota ratio praesentis difficultatis petatur ex parte intentionis ministri: vnde particula *in nomine diuæ Virginis*, ita sumi debet, vt non designet in autoritate D. V. sed solam inuocationem, quasi dicatur & *Dina Virgo te adiuvet*, hoc supposito

Probatur conclusio: in tali euentu forma à parte rei est legitima, & inuenitur sufficiens intentio Sacramentum conficiendi; ergo verè confici potest. Antec. pro priori parte prob. si quis ex ignorantia vel naturali inaduerentia adiungeret formae legitimae haec vel similia verba, volens interim Sacramentum quantum in se est conficere, illud sine dubio conficeretur, vt patet ex notatis circa articulum, videaturque tradere D. Thom. in corp. & Doctores passim recipiunt; quia praedicta adiectio non mutat formalem sensum formae, seu ad illius veritatem per se necessarium; igitur in eo casu forma à parte rei est legitima, & proinde quantum est ex parte formae minister validum conficit Sacramentum. Confit. vt forma quantum ad verba sit in re legitima, non pender à scientia vel ignorantia ministri, vel ab eiusdem malitia, sed ab eo quod aliquis utatur verbis (saltem quoad sensum) à Christo institutis, quod in proposito contingit.

Idem antec. pro 2. parte prob. vt Sacramentum verè & validè conficiatur, quantum est ex parte intentionis, sufficit intentio faciendi quod Christus instituit, quae in praesenti potest inueniri, quia cum

opinionē qua aliquis existimet adiectionem esse necessariam ad essentiam formae, potest consistere voluntas faciendi id quod per formam fieri potest, si fortè huiusmodi adiectio non sit necessaria.

Haec eadem voluntas potest consistere cum eo quod aliquis conetur inducere adiectionem tanquam necessariam, quia cum errore particulari vel conatu hunc errorem consequente potest consistere generalis intentio conficiendi Sacramentum per verba legitima, quae intentio influit in eternam pronuntiationem re ipsa legitimam; alia verò concomitanter se habent, & proinde non obstant validitati formae, pro quo

Notandum in tali ministro varios actus tum intellectus tum voluntatis inueniri posse. 1. inuenitur iudicium quo sibi persuadeat additamentum necessarium requiri ad essentiam formae, & formam absque illo non esse legitimam. 2. inuenitur voluntas seu conatus huiusmodi ritum seu additamentum inducendi contra Ecclesiae consuetudinem, & quidem tanquam ritum essentialē. 3. est prolatio eiusdem additamenti &c ex praedicta intentione proueniens, cum his tamen inuenitur 4. iudicium quod forma sine hac adiectione passim habeatur legitima, quod iudicium consequitur voluntas, quae minister velit per verba quae in propositione à se prolata sunt idonea, Sacramentum conficere, quaecumque illa sint, seu facere quod Christus instituit per verba legitima; quae intentio est efficax & sola influit re ipsa in opus externum, prout est Sacramenti confectio; cetera verò concomitanter se habent, vnde nec in opus influnt, nec illud censentur vitare in quantum est Sacramenti confectio, quia, vt ostensum est, non tollunt praedictam intentionem, nec reddunt propositionem falsam.

Confit. non requiritur vt minister Sacramenti habeat notitiam speculatiuam particularem & determinatam de veritate formae quam adhibet, sed sufficit quod re ipsa velit per aliquam formam facere quod Christus instituit, etiamsi fortè existimet eam esse minus sufficientem, id autem idcirco contingit quod error particularis non influat in opus, nec destruat intentionem conficiendi Sacramentum.

In decursu dixi, additamentum quod alioquin necessarium non est, non debere reddere formam falsam. si enim falsam reddat, Sacramentum irritabit, quantumuis etiam ex ignorantia vel devotione ponatur, iuxta secundum dictum D. Thom. initio art. relatum, & passim receptum à Doctoribus; vt si quis formae baptismi adiungat illa verba, & in nomine D. V. intendens in autoritate D. V. baptismum conferre: quia forma etiam ex ignorantia prolata cum praedicta intentione vt additamentum coeāt in vnam propositionem cum reliquis partibus, irrita redditur, vt pote falsa. Idem dicendum si quis cōfessetur dicendo: *Hoc est corpus meum caleste* vel, *quod pro vobis non tradetur*, haec enim formam irritant, siue apponantur ex intentione nouum ritum in Ecclesia inducendi, siue ex ignorantia absque praedicta mala intentione; quia formam reddunt falsam, cum corpus quod per consecrationem sub specie panis poni debet, sit illud idem quod ex D. V. per generationem sumptum est humanum, non verò naturae celestis, vt quidam haeretici voluerunt, & sit illud idem corpus quod pro nobis in ara crucis est traditum. Idem sit iudicium de similibus additamentis, vbi tamen

Notandum

Christus instituit.

75. Varij actus qui inueniuntur possunt in propositione.

Nō requiritur vt minister habeat notitiam speculatiuam particularem de veritate formae.

76. Si additamentum reddat formam falsam, non conficitur Sacramentum.

77.
Duobus
modis po-
telt aliquid
falsum ad-
ijci formæ.

Notandum duobus modis posse aliquid formæ adijci. 1. vna eademque verborum serie, seu ita vt cum aliis partibus propositionis componant vnā propositionem: hoc casu additamentum falsum officit veritati Sacramenti, quia propositionem atque adeo formam falsam reddit.

2. Per modum explicationis sententiæ ipsius ministri, qui nolit additamentum suam sententiam explicans apponere tanquam propositionis partem, sed extra illam, relinquens suā intentione propositionem in consuetis terminis, siue in illis sit vera, siue falsa, & intendens per illam Sacramentum conficere, si forte sit vera & conformis illi quam Christus instituit: vt si quis putans cum Ariano Dei Filium esse minorem Patre, dicat: *Ego te baptizo in nomine Patris maioris, & Filij minoris* &c. particulas, *maioris* & *minoris*, addendo quodammodo per parenthesin per modum explicationis sui erroris, non verò per modum partis propositionis, relinquens propositionem in suis terminis; eo casu additamentum alioquin falsum non videtur formam irritare, seu veritati Sacramenti officere, quia forma eo casu est vera, & legitima; cum propositio quam minister ad consecrationem Sacramenti assumit, sit vera, & per eam intendat efficaciter Sacramentum conficere, si forte confici possit; explicatio verò falsa sit extra seriem propositionis.

Cerollariū.
De valore
Baptismi
ab Ariano
collati.

Ex quibus patet quo casu possit censeri validus baptismus ab Ariano sub prædictis verbis collatus. Si enim additamentum apponat solum per modum explicationis iuxta modum à nobis relatum, validè baptizat: si verò apponat priori modo, Sacramentum est nullum. Quia verò est difficillimum hæreticum sentientem Filium esse minorem Patre, & vtentem prædictā formā non intendere baptizare in nomine eius, quem existimat minorem; idcirco præsumi potest baptismum ab Ariano sub prædicta forma collatum esse inualidum, quia merito potest præsumi additamentum ab illo apponi per modum vnius seriei, & vt cum aliis vnā confleret propositionem.

78.

Satisfit r.
sententiæ.

Ex dictis non difficulter potest responderi ad alias sententiæ.

Ad primam Resp. neg. assumptum: nam patet quod cum errore prædicto, & perversa voluntate inducendi ritum ab Ecclesia non receptum, possit consistere intentio, & voluntas faciendi quod Christus instituit, & per consequens intentio faciendi quod facit Ecclesia; vt patet in ministro Græco consecrante in fermentato, qui validè consecraret, quamvis conaretur hunc ritum inducere tanquam necessarium. Ad id quod ex D. Thom. affertur

Explicatur
mens S.
Thom.

Respondeo eum per verba citata non negare absolute in casu dubij Sacramentum perfici, sed solum dicere non videri perfici, scilicet ex quadam præsumptione, quia non potest prudenter ab aliis præsumi ministrum habere legitimam intentionem, qui cum tali errore & conatu profert formam alioquin veram cum adiectione non necessariā. 2. quia non facile in re ipsa videbitur habere legitimam intentionem, qui sciens talem adiectionem ab Ecclesia non recipi tanquam necessariā, eam nihilo minus tanquam necessariā conatur in eandem Ecclesiam inducere. Fieri tamen potest vt in re ipsa legitimam habeat intentionem, & proinde Sacramentum conficiat; quia vt ostensum est, hæc duæ intentiones non adeo formaliter sibi repugnant, vt nullo modo se inuicem compatiuntur, nec prior

est adeo efficax, vt ea præsentem non possit inueniri, & in opus influere confusa intentio faciendi quod Christus instituit, & per consequens quod facit Ecclesia.

Ad secundam Resp. posse inueniri intentionem faciendi quod Christus instituit, quamvis aliquis per adiectionem intendat inducere ritum ab Ecclesia non toleratum, & proinde posse inueniri sufficientem intentionem ad valorem Sacramenti.

Petes quomodo talis minister dici possit habere intentionem faciendi quod facit Ecclesia, cum quantum in se est illi repugnet?

Resp. habere in eo quod velit facere id quod Christus instituit: quando enim dicitur quod minister debeat habere intentionem faciendi quod facit Ecclesia, nihil aliud designatur quam quod debeat se conformare intentioni Christi, quæ dicitur esse totius Ecclesiæ, quia videlicet Christus reliquit Sacramenta Ecclesiæ, vt in ea conficerentur iuxta modum & ritum eidem Ecclesiæ à se præscriptum; non verò designatur quod ad substantiam Sacramenti requiratur vt minister humana & actuali voluntati Ecclesiæ se conformet. Vnde forma quæ vno loco est sufficiens ad valorem Sacramenti, sufficit pro tota Ecclesia, excepta formā matrimonij circa quam Ecclesia potest varia disponere; quod provenit ex peculiari ratione istius Sacramenti, quod in civili contractu fundatur: humana autem potestate fieri potest vt forma vno loco ad contractum sufficiens, alibi sit insufficiens: & similiter materiā & formā ordinis, vt infra in materia de Sacramento ordinis ostendemus. Ex his

Aduerte videri parum solidum discrimen allatum à Soto inter eum, qui aliquid adiciendo vult inducere ritum ab Ecclesia toleratum, & eum, qui vult inducere non toleratum: cum enim forma Sacramentorum quoad suum valorem non dependeat ab Ecclesia, sed sint validæ quando re & sensu conueniunt cum forma à Christo instituta, est impertinens quod ritus ab Ecclesia toleretur, vel non toleretur, si inueniatur sensus à Christo ad valorem formæ requisitus, & inueniatur in ministro intentio faciendi quod Christus instituit: quam intentionem posse inueniri etiam in eo qui ritum ab Ecclesia non toleratum conatur inducere, ex dictis patet.

2. Qui conatur inducere ritum ab Ecclesia non toleratum, non potest aliunde dici non conficere Sacramentum, quā quia formam vitiat: non potest autem aliunde dici eam vitare, quā quia ex suo errore particulari addit aliquid formæ, putans illud necessarium; id autem etiam inuenitur in eo, qui ritum toleratum conatur inducere; igitur si prior dicatur officere veritati Sacramenti, etiam posterior dicendus erit officere, & proinde minus solidè inter vtrumque constituitur discrimen.

Confirm. quod Ecclesia toleret vel non toleret aliquem ritum, non mutat naturam Sacramenti, cum, vt dictum est, in Sacramentis Ecclesia solum habeat potestatem ministerij. si ergo in vtroque casu cetera sint paria, Sacramentum non ex eo reddetur inualidum quod Ecclesia ritum non toleret. Patet, si Latinus in Ecclesia Latina consecraret in fermentato, verè consecraret, quamvis ille ritus in ea non toleretur. Item si Ecclesia vniverſalis illi prohiberet ne quis in fermentato consecraret, qui contra huiusmodi prohibitionem consecraret, verè conficeret Sacramentum.

Ad

Ad tertiam Resp. cum non obstante voluntate inducendi ritum essentialem respectu totius Ecclesiae possit inueniri voluntas faciendi quod Christus instituit, eadem non obstante potest inueniri sufficiens intentio Sacramentum conficiendi. Confr. iuxta illam sententiam potest inueniri sufficiens intentio cum voluntate nouum ritum inducendi respectu Ecclesiae particularis; ergo etiam potest inueniri cum voluntate inducendi respectu Ecclesiae vniuersalis: quia in priori casu idcirco potest inueniri sufficiens intentio, quod cum iudicio erroneo possit consistere voluntas faciendi quod Christus instituit; eadem autem voluntas inueniri potest cum iudicio erroneo, quod tota Ecclesia erret.

Contra conclusionem pro prima sententia videtur facere Zacharias Papa can. *Regulerunt* cit. praecedenti art. dicens de eo qui ex ignorantia linguae Latinae baptizauerat in nomine Patria &c. *si ille qui baptizauit non errorem introducens aut haeresim pro sola ignorantia Romanae locutionis infringendo linguam, ut sapienter sancti iunius baptizans dixisset, non possumus consentire ut deus baptizentur.* quo loco Pontifex videtur insinuare à contrario sensu non futurum validum baptismum eo modo collatum, si quis hac ratione voluisset errorem in Ecclesiam inducere.

Resp. neg. conseq. solum enim Pontifex vult decernere in specie casus sibi propositi, baptismum nullo modo esse iterandum, quod in talibus circumstantiis constaret, de eiusdem valore nullo modo dubitandum; de alio vero casu minus claro nihil decernit. Vel dicere possumus, quod Zacharias Pontifex existimauerit eum qui ex heresi ita promittisset, non consecratur Sacramentum, non precise quod errorem vellet inducere, sed quod eo casu non posset conferri uti praedictis verbis in communiori significatione, quam in talibus circumstantiis ingerebant, sed in alia quae reddat formam falsam.

D V B I V M II.

An mutatio forma sit peccatum?

EX dictis satis constat formam per mutationem posse reddi falsam, vel dubiam, vel non obstante tali mutatione Sacramentum perfici posse.

Dico 1. si forma reddatur falsa per quamcunque adiectionem, detractionem, vel mutationem, ex rei natura peccatum mortale committitur. Patet, quia grauissimum est sacrilegium, Sacramentum irritum reddere. Dixi, ex rei natura, seu, per se loquendo: quia hic etiam potest contingere quod in aliis materiis, ut per accidens ratione inaduertentiae aliquis excusetur à peccato, interdum ab omni, interdum à mortali.

Dico 2. per se etiam loquendo est mortale peccatum uti forma dubia. Eadem est ratio quae praecedens conclusionis, quod videlicet sit graue sacrilegium, Sacramentum periculo nullitatis exponere. vbi tamen

aduertere quod quemadmodum necessitas potest excusare à peccato, quando non datur copia certae materiae & indubitatae, sumatur dubia; ita eadem potest excusare, si nullo existente qui formam indubitatam nouerit, adhibeatur dubia ab eo qui solum nouit dubiam. Nam quemadmodum extrema necessitas facit ut non censearis iniurius in Sacramentum, neque censearis vllam irreuerentiam illi irrogare, si ut consulas proximo alioquin certo perituro omni modo quo potes, adhibeas materiam dubiam, & per quam fortè Sacramentum non

subsistat; ut, si deficiente alia aqua infantem alias sine Sacramento decessurum; & in aeternum periturum, baptizes in aqua rosacea: ita eadem facit ut, si nullus certam formam nouerit, liceat in tanto discrimine uti dubia, nec Sacramentum censeatur indignè tractari, si in eo casu toneris proximo succurrere medio incerto, deficiente certo.

Quoad formam tamen non videtur morale, ut qui certam ignorat, nouerit dubiam, cum certa passim sit notior in Sacramentis quae sunt necessitatis, baptismi scilicet & poenitentiae: in aliis enim necessitas non ita facillè hanc licentiam videtur tribuere: quoad materiam autem facilius casus potest contingere. Similiter facilius potest contingere ut pars aliqua subiecti extet, de qua dubitetur num sit sufficiens ut Sacramentum in ea possit conferri, in qua tamen propter necessitatem Sacramentum conferri potest: ut si parua pars infantis extet, qui nequeat in maiori baptizari, & tamen de vita periclitetur, potest baptismus conferri eam partem ablundo; nec Sacramentum in ea circumstantia censeatur irreuerenter tractari, quamuis nullitatis periculo exponatur.

Dico 3. est etiam peccatum mutare formam quamuis mutatio sit accidentalis, & illa non obstante verum conficiatur Sacramentum: quia est irreuerentia deliberatè consuetam formam relinquere. vbi

Notandum quod D. Tho. art. 7. resp. ad 2. dicat in forma Sacramenti debere assumi vocem, quae communius homines illius linguae vtuntur ad hoc significandum: quod, ut bene aduertit Caiet. non semper est intelligendum de usu vulgari, sed de usu accommodato ad diuina mysteria, seu de usu communiori ecclesiastico. Nam Ecclesia etiam Latina in administratione baptismi vtitur voce *baptizo*, quae nullo modo dici potest à Latinis communius & principalius assumi ad designandam lotionem: solum ergo videtur velle quod in celebratione Sacramentorum voces sint vsurpandae, quae ex usu ecclesiastico principalius significant in ea lingua, id quod fit in Sacramento. Vniuersalius dici potest, formas in Ecclesia receptas adhibendas esse, nec posse alias adhiberi citra irreuerentiam: in baptismi obsterices in casu necessitatis baptizantes, melius vtuntur formam in suo vulgari idiomate.

Suboritur difficultas quantum sit peccatum mutare consuetam formam adiciendo, detrahendo, alias voces substituendo, saluam veritate formae. Videri potest tantum esse veniale; quia, cum forma tali mutatione non vitietur, videtur tantum levis irreuerentia à communi modo aliquantulum recedere. Verum licet interdum sit solum veniale, negari tamen non potest quin aliquando sit mortale.

Resp. itaque 1. si quis formae consuetae aliquid addat, volens nouum ritum in Ecclesia introducere, peccat mortaliter; quantumuis additamentum sit verum & forma valida. Probatur, grauiter repugnat rationi velle aliquid inducere tanquam essentiale, quod non est essentiale formae: nam per hoc censeatur grauis iniuria Christo Sacramentorum auctoritati irrogari, similiter & Ecclesiae, quam hac ratione conatur aliquis in grauem errorem inducere.

Resp. 2. si quis contra preceptum ecclesiasticum mutet formam, potest grauiter peccare: quia Ecclesia potest habere graue motiuum legis suae, v. g. ne paulatim certa forma vsurpetur tanquam necessaria, & sine qua Sacramentum non subsistat; ergo qui secus fecerit grauiter peccabit, quamuis forma de cetero sit legitima. V. g. Ecclesia aduertens

periculum

84.

In necessitate vi potest forma dubia; sed is casus est rarus.

Conclus. 3.

Est etiam peccatum mutare formam accidentalem.

85.

S. Thom.

Obsterices

ces baptizantes melius vtuntur formam in vulgari idiomate.

86.

Difficultas.

Subinde

mortaliter peccari potest per mutationem accidentalem formae.

87.